

bann ná framgangi á ábyrgð gerðarbeiðanda gegn því, að hann setji 500.000 kr. lögbannstryggingu.

Málskostnaðarkrafa gerðarþola verður ekki tekin til greina. Þorsteinn Thorarensen borgarfégeti kvað upp úrskurð þennan.

Því úrskurðast:

Lögbann fer fram á ábyrgð gerðarbeiðanda gegn 500.000 kr. tryggingu af hans hálfu.

Málskostnaðarkröfu gerðarþola er hafnað.

Miðvikudaginn 18. maí 1977.

Nr. 4/1976. **Byggingasamvinnufélag atvinnubifreiðastjóra í Reykjavík og nágrenni**
(Hilmar Ingimundarson hrl.)

gegn

Práni Sveinssyni

(Jón E. Ragnarsson hrl.).

Byggingarsamvinnufélög. Úrsögn. Endurgreiðsla.

Dómur Hæstaréttar.

Mál þetta dæma hæstaréttardómararnir Magnús Þ. Torfason, Ármann Snævarr, Benedikt Sigurjónsson, Björn Sveinbjörnsson og Þór Vilhjálmsson.

Áfrýjandi hefur áfrýjað máli þessu með stefnu 5. janúar 1976, að fengnu áfrýjunarleyfi 31. desember 1975. Krefst hann sýknu að svo stöddu af kröfum stefnda og málskostnaðar í héraði og fyrir Hæstarétti.

Stefndi krefst staðfestingar hins áfrýjaða dóms og málskostnaðar fyrir Hæstarétti.

Nokkur ný gögn hafa verið lögð fyrir Hæstarétt.

Með skírskotun til forsendna hins áfrýjaða dóms þykir mega staðfesta hann.

Eftir þessum málalokum ber að dæma áfrýjanda til að

greiða stefnda málskostnað fyrir Hæstarétti, sem ákveðst 40.000 krónur.

D ó m s o r ð :

Hinn áfrýjaði dómur á að vera óraskaður.

Áfrýjandi, Byggingasamvinnufélag atvinnubifreiðastjóra í Reykjavík og nágrenni, greiði stefnda, Þráni Sveinssyni, 40.000 krónur í málskostnað fyrir Hæstarétti að viðlagðri aðför að lögum.

Dómur bæjarþings Reykjavíkur 17. júlí 1975.

I.

Mál þetta, sem dómtekið var 26. júní, hefur Þráinn Sveinsson, Bólstaðarhlíð 58, Reykjavík, höfðað fyrir bæjarþingi Reykjavíkur á hendur Óskari Jónssyni framkvæmdastjóra f. h. Byggingasamvinnufélags atvinnubifreiðastjóra, Síðumúla 34, Reykjavík, til greiðslu skuldar að fjárhæð kr. 75.000 með 9% ársvöxtum frá 1. júlí 1973 til greiðsludags svo og til greiðslu málskostnaðar að skaðlausu, en þó eigi lægri en samkvæmt lágmarksgjaldskrá LMFÍ.

Dómkröfur stefnda eru þær, að hann verði að svo stöddu sýknaður af öllum kröfum stefnanda og að honum verði dæmdur málskostnaður úr hans hendi að mati dómsins.

Stefna í málinu er birt 8. júní 1974, og málið er þingfest 11. júní s. á. Þá fékk stefndi frest til skila á greinargerð, er lögð var fram á hinu reglulega bæjarþingi 10. september 1974. Undirritaður dómari fékk mál þetta til meðferðar 18. október 1974. Hann leitaði fyrst sátta í málinu í þinghaldi 24. janúar 1975, en sættir tókust ekki. Yfirheyrslur fóru fram 24. febrúar 1975, 5. maí s. á. og 11. júní s. á. Munnlegur málflutningur fór fram 26. júní sl., og var málið þá dómtekið.

II.

Málavöxtum er þannig lýst í stefnu málsins, að í maí 1973 hafi stefnandi gengið í hið stefnda félag í því skyni að fá hús í Mosfellssveit, sem félagið ætlaði að byggja. Hús þetta hafi verið númer 15 við Miðholt samkvæmt skipulagsuppdrætti og hafi átt að hefja framkvæmdir í apríl til maí 1973. Stefnandi hafi greitt

þann 3. apríl, 4. maí og 6. júní 1973 kr. 25.000 í hvert skipti, eða samtals kr. 75.000. Þegar engar framkvæmdir hafi hafist í ágúst 1973, hafi stefnandi byrjað tilraunir til þess að fá fé sitt endurgreitt og jafnframt sagt sig úr félaginu. Innheimtutilraunir hafi ekki borið árangur, m. a. kröfubréf lögmanns stefnanda, dags. 27. nóv. 1973, en því hafi verið svarað með bréfi stefnda, dags. 3. desember 1973, þar sem tilkynnt sé, að stefnandi fái ekki endurgreitt, fyrr en búið sé að ráðstafa „byggingarrétti“ hans. Það hafi ekki ennþá gerst, enda engar byggingaframkvæmdir hafnar, þótt liðið sé meira en ár síðan framkvæmdir skyldu hefjast.

Af hálfu stefnda er málavöxtum lýst á þann veg, að á árinu 1973 hafi stefnandi greitt sem „festifé“ í lóð undir íbúðarhús, sem hann hafi hugsað sér að láta stefnda reisa fyrir sig að Markholti í Mosfellssveit. Sérstakur byggingarsamningur hafi ekki verið gerður, en húsið skyldi reisa fyrir kostnaðarverð í samræmi við lög um byggingarsamvinnufélög svo og samþykktir og reglur stefnda. Stefnanda hafi verið vel kunnugt um, að ekki hafi verið hægt að hefjast handa strax, þar sem þá hafi staðið yfir skipulagning á byggingarsvæðinu. Þegar því væri lokið, gæti stefndi hafist handa um framkvæmdir.

Hér fyrir dómi hefur stefnandi staðfest framangreinda málavaxtalýsingu. Hann sagðist einungis hafa talað við Þorvald Jóhannesson hjá stefnda. Hann sagðist ekkert hafa fengið í hendurnar annað en kvittanir fyrir innborgunum sínum. Þorvaldur hafi sagt honum, að innborganir hans ættu að ganga til þess að teikna húsin og til gatnagerðargjalda. Hvorki fyrr né síðar hafi verið rætt um gerð byggingarsamnings og yfirleitt hafi hið stefnda félag ekki haft neitt samband við hann. Ekki hafi verið rætt um nein greiðslukjör, en hins vegar hafi legið frammi á skrifstofunni hjá hinu stefnda félagi upplýsingar um, hvernig innborganir skyldu fara fram. Eiginkona stefnanda, Björg Kolka Haraldsdóttir, hefur komið fyrir dóm. Hún sagðist hafa komið til Þorvalds Jóhannessonar vegna auglýsingar um fyrirhugaðar byggingaframkvæmdir til þess að afla upplýsinga um kostnað og fleira. Þorvaldur hafi þá sagt henni, að þau hjón þyrftu að borga 75.000 til 100.000 til þess að festa sér hús, en síðar yrði þeim gerð nánari grein fyrir því, hvernig þau ættu að borga. Hún hafi spurt Þorvald, hvort þau fengju áðurnefndar fjárhæðir endurgreiddar, ef þeim til dæmis sýndist, að húsið reyndist þeim of dýrt og þau hættu við byggingu þess, og hafi hann svarað því játandi. Björg sagði, að næst hefði hún talað við Þorvald, þegar

hún hafi komið til að borga fyrstu 25 þúsund krónurnar samkvæmt samkomulagi við hann um að greiða 25 þúsund krónur mánaðarlega. Þá hafi hann sagt henni, að þau þyrftu að ganga í félagið og hafi hún innritað eiginmann sinn og greitt félagsgjaldið. Í þetta sinn hafi hún einnig fengið teikningar af húsinu og Þorvaldur eftir hennar tilvísun merkt inn á kort, hvaða hús hún veldi sér, en það hafi verið Miðholt 15. Í þriðja sinn hafi þau hjónin farið saman og borgað Þorvaldi næstu 25 þúsund krónurnar og síðan hafi hún komið í fjórða sinn og borgað lokagreiðsluna. Björg sagðist fyrst hafa komið til Þorvalds í febrúarmánuði 1973 og hafi Þorvaldur þá sagt henni, að framkvæmdir ættu að hefjast strax í næsta mánuði, „gróft reiknað“ ætti húsið síðan að vera fokhelt í júní og tilbúið til afhendingar í janúar/febrúar árið 1974. Björg sagðist hafa spurt Þorvald, vegna þess að hún hefði ekki skrifað undir neitt, hvort ekki ætti að gera neinn samning, og hafi hann þá sagt henni, að hann yrði gerður þegar 400 þúsundir væru greiddar, en þær ættu að greiðast, þegar grunnur eða plata væri tilbúin. Þá sagði Björg, að í júníbyrjun, þegar þau hjónin hafi séð, að framkvæmdir voru ekki hafnar, en verð hússins hækkað frá upphaflega uppgefnu verði, kr. 2.8 milljónir í kr. 5.5 milljónir, hafi hún hringt í Þorvald og sagt honum, að þau vildu hætta við og fá peningana til baka. Hann hafi sagt, að nú væri að koma sumarfrí og lítil hreyfing á hlutunum, og þá hafi Þorvaldur í fyrsta sinn nefnt, að þau gætu ekki fengið peningana, nema annar tæki lóðina í þeirra stað. Þorvaldur hefði síðan sagt, að þau skyldu koma strax í ágúst. Það hafi þau gert, en skemmst sé af því að segja, að þótt hún hafi haft samband við Þorvald að meðaltali einu sinni til tvisvar í mánuði allt fram að áramótum, hafi peningarnir ekki fengist.

Í málinu hefur verið lagt fram bréf Sigurðar Flosasonar, formanns Byggingasamvinnufélags atvinnubífreiðastjóra, dags. 8. júlí 1974, til lögmanns hins stefnda félags: „Samkvæmt beiðni yðar vil ég hér með gefa skýringu á staðfestingargjöldum hjá B.S.A.B., sem þeir félagar greiða, sem festa sér íbúð eða hús á vegum félagsins. Þegar félagið fær úthlutað lóðum undir hús hjá Reykjavíkurborg, þarf það að greiða hluta gatnagerðargjalda til borgarinnar innan þriggja vikna, ella fellur umrædd lóðaúthlutun sjálfkrafa úr gildi. Þar sem byggingarsamvinnufélög hafa ekki mátt eiga neitt fjármagn sjálf skv. lögum, hefur það verið aðferð B.S.A.B. að auglýsa eftir umsóknum um viðkomandi íbúðir frá félagsmönnum, enda þótt þá væri hvorki búið að teikna íbúðirnar

né ákvarða stærð þeirra, og láta umsækjendur greiða inn á væntanlega íbúð nægilega háa fjárhæð, til þess að unnt sé að greiða umrædd gjöld af viðkomandi lóð til borgarinnar. Að öðrum kosti yrði ekki um lóðaúthlutun að ræða til B.S.A.B. eða annarra félaga af sömu gerð, þar sem öðruvísi er ekki unnt að brúa þetta bil, þar til íbúðir hafa verið teiknaðar og hægt er að gera byggingarsamning.

Sama aðferð hefur verið notuð í Mosfellssveit og af sömu ástæðum. Auk þess hefur B.S.A.B. látið skipuleggja byggingarsvæðið og teikna húsin, og þess vegna eru þessi staðfestingargjöld orðin fjárfesting fyrir viðkomandi aðila, sem greitt hafa inn á vissar lóðir.

Ekki er unnt að losa þetta fé með öðru móti en að nýr aðili taki við lóðinni og greiði umrædd gjöld.

Ég vona, að þessar upplýsingar nægi, en vanti einhver atriði, mun verða bætt úr því, þegar það kemur í ljós.“

Bréf þetta hefur Sigurður Flosason staðfest hér fyrir dómi svo og málavaxtalýsingu stefnda í greinargerð. Sigurður sagði, að umræddar kr. 75.000 hafi gengið til gatnagerðargjalds til Mosfellshrepps að hluta, til að teikna húsið og til að skipuleggja byggingarsvæðið. Einnig megi segja, að fjárhæðin gangi að einhverjum hluta til greiðslu á undirbúningskostnaði skrifstofu stefnda vegna væntanlegra byggingarframkvæmda. Sagði Sigurður, að hver viðskiptamaður, þar á meðal stefnandi, hafi í bókhaldinu sinn viðskiptareikning og þar sjáist, hve mikið fé hann hafi greitt inn. Stefnandi hafi fengið úthlutað tilteknu húsi og af því sé búið að greiða hluta af gatnagerðargjaldi, um 14%. Sigurður sagði, að framkvæmdir hefjist ekki fyrr en byggingarsamningur sé gerður. Í þessu tilfelli sé ekki búið að gera byggingarsamning. Tímamörk hafi ekki verið sett á framkvæmdir. Búið væri að gera 5 byggingarsamninga í umræddu hverfi, Markholts hverfi, og að framkvæmdum félagsins við fjögur hús sé langt komið.

Í málinu hefur verið lagt fram félagsrit hins stefnda félags, fyrsta tölublað annars árgangs, apríl 1973. Í ritinu segir frá því, að hinu stefnda félagi hafi á liðnu sumri verið úthlutað óskipulögðu svæði í vestra Markholtshverfi í Mosfellssveit. Síðan hafi verið unnið að skipulagi svæðisins og hönnun mannvirkja þar. Í framhaldi af því segir orðrétt á bls. 14 og 15 í ritinu: „Áætlangið um framkvæmdir og byggingarkostnað er ekki að fullu lokið, en frumathugun bendir til, að kostnaðarverð hvers húss muni

verða mjög nálægt 4 milljónum króna. Er þá reiknað með húsinu fullgerðu að öllu leyti, nema dúk eða teppi á gólf vantar. Ennfremur er innifalið í því verði fullfrágengin lóð og bílskúr. Gert er ráð fyrir, að byggingartími hvers húss muni verða um það bil eitt ár, en þó munu fjármögnunarmöguleikar geta ráðið þar nokkru. Ekki er þó mögulegt, að nærliggjandi hús geti haft mjög mismunandi byggingartíma af þeim orsökum. Fyrirhugað er, að framkvæmdir hefjist í næsta mánuði.“

Sigurður Flosason lýsti því yfir fyrir dómi, að hann hefði ritað þetta og þarna sé um fyrirhuguð atriði að ræða, sem ekki hafi staðist, og þess vegna stangist þetta ekki á við annað, sem hann hafi áður sagt og staðfest í réttinum.

Áður hafði stefnandi málsins lýst því yfir í réttinum, að ummæli áðurnefnds Þorvalds Jóhannessonar varðandi framkvæmdir hafi verið efnislega nákvæmlega samhljóða því, sem fram komi í hinni orðréttu tilvitnun.

Þorvaldur Jóhannesson, fyrrverandi skrifstofumaður hjá stefnda, hefur komið fyrir dóm. Hann sagðist hafa útskýrt málin fyrir eiginkonu stefnanda á þann hátt, sem stefnandi hefði borið fyrir dómi. Hins vegar sagðist hann ekki minnst þess, að stefnandi hafi sjálfur komið nema einu sinni og þá til að greiða kr. 25.000. Hann sagðist ekki minnst þess að hafa rætt sérstaklega við stefnanda, þar sem hann hafi skýrt þetta allt út fyrir eiginkonu hans. Hann sagði, að enginn byggingarsamningur hefði verið gerður, en þeim hjónum eins og öðrum hefði verið skýrt frá því, að hann yrði gerður, áður en framkvæmdir hæfust. Í apríl og maímánuði 1973 hefði verið mikil ásókn í umræddar lóðir, en í lok júní og í byrjun júlí hafi komið afturkiptur og menn vilja að hætta við. Þorvaldur sagði, að innborgað fé hafi gengið til greiðslu ýmissa gjalda, og bar honum þar saman við framburð Sigurðar Flosasonar fyrir dómi. Af félagsins hálfu hafi verið litið svo á, að ekki væri unnt að endurgreiða innborganirnar til þeirra, sem hefðu innt þær af hendi, en síðan hætt við, fyrr en búið væri að útvega aðra aðilja í staðinn. Það hafi félagið reynt, m. a. með auglýsingu í dagblöðunum. Þessi háttur hefði verið hafður á alla tíð, enda væri hér um byggingarsamvinnufélag að ræða, sem ekki mætti eignast neitt og ætti ekki neitt, og þess vegna yrði að hafa þennan hátt á. Þorvaldur sagði, að hús það, sem stefnandi hefði átt að fá, hefði verið Bergholt 15, en áður hefði það heitið Miðholt. Þorvaldur sagði, að hið stefnda félag hafi ekki tekið nein föst lán önnur en húsnæðismálastjórnarlán, sem fyrst hafi geng-

ið til félagsins í umboði byggjenda, og svo yfirdráttarheimildir í viðskiptabanka. Félaginu hafi verið synjað um svonefnt framkvæmdalán vegna þessa svæðis og það hafi heldur ekki fengið fyrirfram nein lán úr sjóðum húsnæðismálastjórnarinnar. Hins vegar hafi eigendur sjálfir fengið húsnæðismálastjórnarlán. Vitnið sagði, að heildarsamningur hefði verið gerður við Mosfellshrepp varðandi allt svæðið um greiðslu gatnagerðargjalda, er hefðu numið um 1.5 milljón krónum. Umræddar innborganir lóðarhafa hefðu meðal annars átt að ganga til greiðslu þess gjalds. Þorvaldur kom fyrir dóm 5. maí 1975 og sagðist þá hafa hætt störfum hjá stefnda fyrir um tveimur mánuðum. Þá hafi ekki verið búið að gera lóðarsamning vegna Bergholts 15 og engar framkvæmdir hafnar við bygginguna. Að lokum sagði Þorvaldur, að hann hafi séð um að auglýsa byggingarrétt margra aðilja, þar á meðal stefnanda, í dagblöðum á árinu 1974 og hefði auglýsingin birst með nokkurra daga millibili. Engin bindandi tilboð hefðu borist.

Guðmundur Óskar Jónsson, framkvæmdastjóri stefnda, hefur komið fyrir dóm. Undir hann var borið svofellt skjal, sem lagt hefur verið fram í málinu:

„YFIRLIT

um greiddan og samningsbundinn kostnað v/Bergholts 15.

Gatnag.gjöld 1.500.000.-:	56	=	26.786.-
Teiknikostn. arkitekta			69.500.-
Teiknikostn. verkfr.			75.900.-
Skipul.kostn. B.S.A.B.			15.877.-
Undirb.framkv. (athafnasv.)			10.871.-
Mót á A-B hús ca. 3,4 millj.:	30	=	113.333.-
Vinnuskúr 114.000.-:	56	=	2.036.-

Kr. 314.303.-

R.v.k. 18.3. '75

Óskar Jónsson“

Guðmundur Óskar sagði, að skjal þetta ætti við hús það, sem stefnanda hefði verið lofað, en hann muni víst einnig hafa verið skráður á Bergholti 13, en það skipti ekki máli, þar sem húsin væru jafnstór. Hann sagði, að allt, sem þarna kæmi fram, hefði verið innt af hendi af hálfu félagsins. Það gerðist þannig, að félagið greiddi þessi gjöld fyrir allt svæðið og þegar kostnaðinum sé skipt niður, sé það, sem fram komi á þessu skjali,

hlutdeild þar nefnds húss í kostnaðinum. Hann tók þó fram, að teiknikostnaður væri ekki að fullu greiddur, þar sem svo væri um samið, að hann þyrfti ekki endanlega að inna af hendi, fyrr en byggingarleyfi væru gefin út. Guðmundur Óskar, sem kom fyrir dóminn 11. júní sl., sagði, að byggingarleyfi væri ekki fengið fyrir Bergholti 15, en hann hefði nú sótt um byggingarleyfi fyrir Bergholti 13 og ef það fengist, mundi hann endurgreiða stefnanda. Hann sagði, að á umræddu svæði væru 56 hús, greitt hefði verið inn á 30 hús og því væri 26 óráðstafað. Hann sagði, að byggingarrétti stefnanda hefði ekki sérstaklega verið komið á framfæri, heldur svæðið auglýst almennt í dagblöðum. Staðreyndin væri sú, að aðeins fjögur hús væru byggð. Hann sagði, að frá því í júní 1973 hefði í tveim tilfellum orðið sú breyting, að nýir aðiljar hefðu tekið við lóðarréttindum, en þar væri um að ræða hliðstæð réttindi og stefnandi í þessu máli hefði. Að lokum sagði Guðmundur Óskar, að engar framkvæmdir hefðu byrjað við húsið Bergholt 15, enda hefjist ekki framkvæmdir, fyrr en byggingarsamningur sé gerður.

Í málinu hefur verið lagt fram ljósrit viðskiptareiknings stefnanda hjá stefnda, þar sem hinar þrjár innborganir hans eru færðar í credit-dálk, 3. apríl kr. 25.000, 4. maí kr. 25.000 og 6. júní kr. 25.000. Segir í texta, að þetta séu greiðslur inn á byggingarreikning stefnanda.

Í málinu hefur verið lagt fram ljósrit rekstrar- og efnahagsreiknings stefnda pr. 31. desember 1973. Þar er meðal annars liðurinn eigið fé svo og liðurinn stofnsjóður félagsmanna, sem er talinn nema kr. 28.725.

Í málinu hefur verið lögð fram samþykkt fyrir Bygginga-samvinnufélag atvinnubifreiðastjóra í Reykjavík og nágrenni, staðfest af félagsmálaráðuneytinu 2. apríl 1971. Í fjórðu grein samþykktarinnar segir meðal annars, að félaginu skuli aflað fjár með inngöngueyri í félagið, sem sé kr. 500 og renni í vara-sjóð félagsins, og með frjálsum framlögum hvers félagsmanns í stofnsjóð. Síðan segir orðrétt í fjórðu grein: „Stofnsjóðseign hvers félagsmanns gangi upp í byggingarkostnað húss þess eða íbúðar, sem félagið ákveður að reisa fyrir hann. Félagið getur þá fyrst afhent félagsmanni íbúð hans, er stofnsjóðseign nemur þeirri upphæð, sem byggingarkostnaðurinn er hærri en lán þau, sem félagið fær til byggingarinnar með ríkisábyrgð.“ Þá segir orðrétt í sömu grein: „Stofnfjárinnstæður falla til útborgunar við andlát félagsmanna, við gjaldþrot, við brottflutning af fé-

lagssvæðinu, verði félagsmaður fátækrastyrksþurfi, og við úrsögn úr félaginu, enda hafi hann fullnægt öllum skuldbindingum sínum við félagið.“ Í 24. grein sömu samþykktar segir orðrétt: „Stofnsjóð félagsins skal ávaxta í banka, sem hefur ríkisábyrgð fyrir innstæðufé. Stofnféð verður jafnan að vera óbundið þannig, að unnt sé að greiða félagsmönnum fjáreign sína hvenær sem er.“

III.

Af hálfu stefnanda er þess fyrst getið, að hann hafi sagt sig úr hinu stefnda félagi með símskeyti 7. nóvember 1973. Ennþá hafi ekki verið hafist handa um byggingu húss hans og hafi greiðsluáskoranir verið árangurslausar. Stefnandi styður mál sitt þeim rökum, að engin heimild sé í landslögum eða sérstökum lögum og samþykktum hins stefnda félags til þess að halda þannig fé fyrir stefnanda og fyrir löngu séu brostnar forsendur fyrir því, að hið stefnda félag byggi umrætt hús fyrir stefnanda. Hafi hann því orðið að höfða mál þetta til þess að fá fé sitt endurgreitt.

Af hálfu stefnda er þeirri staðhæfingu stefnanda mótmælt, að samið hafi verið um ákveðinn afhendingartíma eða verð. Byggingarframlög eins og þessi væru endurgreidd, þegar nýr aðili hefði tekið við umræddri lóð. Nýr aðili hafi ekki fengist, en stefnanda verði að sjálfsögðu endurgreitt framlag hans, um leið og nýr aðili hafi tekið við lóðinni. Ákvörðun stefnanda að ganga úr hinu stefnda félagi og hætta við lóðina hafi verið gerð einhliða og verði hann því að sætta sig við að fá endurgreitt framlag sitt eins og venja hafi verið hjá stefnda í tilfellum sem þessum. Stefndi sé ekki félag, sem byggi í ágóðaskyni, heldur fyrir kostnaðarverð samkvæmt lögum um byggingarsamvinnufélög. Það séu félagsmennirnir sjálfir, sem fjármagni byggingarnar, þar sem stefnda sé ekki heimilt samkvæmt lögum um byggingarsamvinnufélög að eiga sjálfur fjármagn. Af þessum sökum geti stefndi ekki endurgreitt, fyrr en annar aðili hafi tekið við réttindum og skyldum þess aðilja, sem gangi úr skaftinu. Á þessum atriðum sé krafa stefnda um sýknu að svo stöddu byggð. Af hálfu stefnda er kröfu stefnanda um vexti frá 1. júlí 1973 sérstaklega mótmælt.

IV.

Mál þetta er réttilega höfðað hér fyrir dómi. Í málinu er ekki um það deilt, að stefnandi hafi sagt sig úr hinu stefnda félagi

7. nóvember 1973. Í 15. gr. áðurnefndra samþykktar stefnda segir, að úrsagnir úr félaginu skuli vera skriflegar og sendar félagsstjórn. Stefnandi sagði sig úr félaginu með skeyti, sem síðar var staðfest með bréfi lögmanns hans. Samkvæmt nefndu ákvæði samþykktar stefnda var úrsögn stefnanda úr félaginu því lögmæt.

Eftir gögnum málsins verður að líta á umræddar greiðslur stefnanda til stefnda sem stofnfjárframlag samkvæmt 4. gr., sbr. 24. gr. nefndrar samþykktar félagsins, sbr. og 15. gr. laga nr. 36/1952 um opinbera aðstoð við byggingar íbúðarhúsa í kaupstöðum og kauptúnum, sbr. nú lög númer 59/1973 um breytingu á lögum nr. 30/1970 um Húsnæðismálastofnun ríkisins.

Samkvæmt nefndri 4. gr. samþykktar stefnda falla stofnfjárinnstæður m. a. til útborgunar við úrsögn úr félaginu, enda hafi félagsmaður fullnægt öllum skuldbindingum sínum við félagið. Ekki er fram komið í málinu, að stefndi hafi lagt á herðar stefnanda aðrar skuldbindingar en að greiða umrætt fé. Stefndi heldur því fram, að umrætt fé hafi gengið upp í kostnað af byggingu íbúðar á vegum stefnda til handa stefnanda, en hefur ekki upplýst, hvenær fénu var ráðstafað og til hvaða framkvæmda það hafi nákvæmlega gengið. Að svo vöxnu máli og þar sem stefnda er samkvæmt 24. gr. samþykktar sinna skylt að hafa stofnfé „óbundið þannig, að unnt sé að greiða félagsmönnum fjáreign sína hvenær sem er,“ þykir stefnandi eiga rétt á endurgreiðslu stofnfjárframlags síns.

Svo sem áður getur, sagði stefnandi sig úr hinu stefnda félagi 7. nóvember 1973 og krafðist um leið endurgreiðslu fjárframlags síns. Að svo vöxnu og með vísan til áðurnefndrar 4. gr. samþykktar félagsins verður vaxtakrafa stefnanda tekin til greina miðað við þann tíma.

Niðurstaða málsins verður þá sú, að stefndi verður dæmdur til að greiða stefnanda kr. 75.000 með 9% ársvöxtum frá 7. nóvember 1973 til greiðsludags.

Eftir þessum málalokum verður stefndi einnig dæmdur til að greiða stefnanda málskostnað, er eftir atvikum þykir hæfilega ákveðinn kr. 30.000.

Björn Þ. Guðmundsson borgardómari kvað upp dóm þennan.

D ó m s o r ð :

Stefndi, Byggingasamvinnufélag atvinnubifreiðastjóra,

greiði stefnanda, Práni Sveinssyni, kr. 75.000 með 9% ársvöxtum frá 7. nóvember 1973 til greiðsludags og kr. 30.000 í málskostnað, allt innan 15 daga frá lögbirtingu dóms þessa að viðlagðri aðför að lögum.

Mánudaginn 23. maí 1977.

Nr. 160/1975. **Bílaleigan Bliki h/f**

(Guðjón Steingrímsson hrl.)

gegn

Rafmagnsveitum ríkisins

(Guðmundur Ingvi Sigurðsson hrl.).

Bifreiðar. Skaðabótamál.

Dómur Hæstaréttar.

Mál þetta dæma hæstaréttardómararnir Magnús Þ. Torfason, Benedikt Sigurjónsson, Björn Sveinbjörnsson, Logi Einarsson og Þór Vilhjálmsson.

Áfrýjandi hefur skotið málinu til Hæstaréttar með stefnu 12. nóvember 1975, að fengnu áfrýjunarleyfi 16. október 1975. Dómkröfur hans eru þessar:

Aðalkrafa: Að stefndi verði dæmdur til að greiða honum 255.000 krónur með 9% ársvöxtum frá 14. september 1973 til greiðsludags svo og málskostnað í héraði og fyrir Hæstarétti.

1. varakrafa: Að stefndi verði dæmdur til að greiða aðra lægri fjárhæð ásamt vöxtum og málskostnaði, eins og greinir í aðalkröfu.

2. varakrafa: Að héraðsdómurinn verði staðfestur og málskostnaður látinn falla niður.

Stefndi krefst staðfestingar hins áfrýjaða dóms og málskostnaðar fyrir Hæstarétti.

Stefndi andmælir ekki, að málssókn þessari sé réttilega